

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Stane 25 stotak.
«MALI LIST» - Trieste - C. Co.
LICEJSKO KNJIZICA (E
LJUBLJANA (JUG 20 lir
Presel

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Imbriani 9/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

Mali koledar.

Petek, 22. januarja: Vincencij. — Sobota, 23.: Zaroška M. D., Rajmund. — Nedelja, 24.: Timotej. — Ponedeljek, 25.: Spreobrnj. sv. Pavla. — Torek, 26.: Pavla. — Sreda, 27.: Janez Zlatoust. — Četrtek, 28.: Julijan, Marjeta. — Petek, 29.: Frančišek Saleški.

MALE NOVICE

Pogreb kraljeve matere.

Kraljico Margarito so položili k večnemu počitku s primerno svečanostjo teden dni po smrti dne 11. januarja v Rimu v cerkvi, katera se zove Panteon. Ta stavba je namreč še iz poganskih časov in je bila v krščanski dobi spremenjena v cerkev. V ti cerkvi je pokopan tudi kralj Humbert.

Nov vojaški poveljnik v Trstu.

Poveljstvo armadnega zbora v Trstu je prevzel general Montanari. Želimo, da bi ga pri njegovem delu spremljal oni duh pravičnosti in narodne strpnosti, ki je odlikoval njegovega prednika, gen. Vaccarija; ta poštenjak ni dal zapostavljati slovenskih fantov in se je potegoval zanje.

Vojaški pozdravi.

Fantje, ki služijo pri 82. pešpolku v Civitavecchia, pošiljajo pozdrave s strelnih vaj. Jermol Avgust, Avče pri Kanalu; Prunk F., Britof; Klinc A., Gabrče; Podboj F., Studeno; Nevreden A., Vrtovin; Branković L., Črniče; Žizmont I., Vogrsko.

Jugoslavija in Amerika.

Pred kratkim je dospel v Ameriko finančni minister Stojadinović iz Belgrada. Spremljajo ga razni strokovnjaki. Njegov namen je doseči sporazum o plačevanju vojnega dolga, katerega ima Jugoslavija proti Ameriki.

Srbska manjšina v Grčiji.

Pod Grčijo je 300 tisoč Srbov. Segajo prav do mesta Soluna. Solunska okolica je srbska tako kot je tržaška okolica slovenska. Grki srbsko manjšino hudo stiskajo. Kdor se za Srba izda, pride pred sodišče. Grška vlada hoče srbsko manjšino pred svetom utajiti. Pa ne gre. Jugoslovanski minister Ninčić je zdaj grško vlado opomnil, naj prizna srbski manjšini narodne pravice. Če se Grki ne vda, jim bo huda pela. Jugoslavija grozi, da zapre vse grške šole na svojem ozemlju. Tako je prav!

Diktatura na Grškem.

Ministrski predsednik Pangalos je razglasil, da je odslej on sam gospodar, vsi drugi naj gredo spat. Vladal bo z vojaštvom.

Dolarska zbirka.

Za dolarski dar se je nabralo po celi Italiji 97 milijonov lir. Poprečno je torej daroval vsak državljani nekaj čez 2 liri. Če bi vsak Slovenec daroval za narodne namene 2 liri, bi se nabral slovenski milijon.

Veseli za kadilce.

«Španjolet» so se podražili. Torej, kadilci, le pridno mahnite po njih, da vam ne bi kaj denarja ostalo!

Dela ni.

V Nemčiji je bilo za Božič 1 milijon ljudi brez dela in zasluzka. Tuje državljanke so začeli goniti domov.

Novi stotaki.

Italijanska banka izda novo vrsto bankovcev po 100 lir. Seveda s snopom in sekirico. Stare bodo pa pobrali in sežgali.

Burja žvižga smrtno pesem

Bistrica, 17. januarja.

Kakor drugod in morda še bolj, je tudi po naši dolini in po okoliških hribih divjala strašna burja, divja in ledeno mrzla. Izbrala si je to pot tudi človeške žrtve, dvoje mladih življenj.

HUDA SLUŽBA.

Je že tako, da imajo tihotapci večjo koražjo v slabem vremenu. Ko razsaja burja, si mislijo, bo straža dremala za pečjo, pa pojdemo v miru čez mejo. Seveda tudi financa to ve, zato pa tudi v burji nima pokoja. V torek 12. t. m. so prišli s Trstenika v Bistrico po pošto trije finančni stražniki Ivan Laj, Fran Tortora in Peter Martinelli. Ko so opravili, so se vrnili na dolgo pot. Do Trstenika je 5 do 6 ur hoda. Mrzaj je bil tak, da ga stari ljudje ne pomnijo.

Skladišče tobaka v Puli zgorelo.

V noči od 13. na 14. t. m. je požar uničil veliko državno skladišče tobaka v Puli. Italijanska vlada je bila na mnoge prošnje še-le pred nekaj meseci osnovala v Pulju to skladišče, da vsaj nekoliko pomaga prebivalstvu, ki je v novih razmerah domalega ob vse gospodarske pogoje. Skladišče je bilo nameščeno v največjem posloju bivšega vojnega arzenala. V njem so sortirali tobak in ga nato pošiljali v kolonije, inozemstvo in po tobačnih tovarnah v Italiji. Zaposlenih je bilo nad 70 delavcev. Dnevni promet je znašal 30—50 vagonov. Skladišče je bilo opremljeno z modernimi dvigali, lastnim železniškim tirom, pomoči itd.; prav te dni so ga nameravali še znatno razširiti. Sedaj je vse pogorelo, ker so bili stropi laseni. Ogenj je nastal v vratarjevem stanovanju, ki je sušil drva na peči. Izprva je hotel vratar s pomočjo dveh delavcev, ki sta imela nočno stražo, a sta tudi spala, ogenj sam pogasiti. Šele ko je videl, da je trud zaman, je telefoniral gasilcem. Le-ti dolgo niso mogli dobiti dosti vode, vsled česar je ogenj dobil premoč in je bila vsaka pomoč izključena. Rešili so le 20 vagonov tobaka. Škoda znaša mnogo milijonov lir. Najhujše je, da je ostalo delavstvo brez dela; vsled česar izgube tudi razni obrtniki in trgovci znaten del odjemalcev. Vse mesto je nesreča zelo potrla.

Razbojniki izropali cel vlak.

Kakor poročajo listi iz Guatemale je napadlo 20 oboroženih in zakrinkanih roparjev med postajo Guadajaro in mehiškansko mejo potniški vlak. Večino potnikov in vlakospremnega osebja so pobili. Živih je ostalo samo 7 oseb, ki so težko ranjene. Ko so roparji opravili svoj posel, so vlak zažgali. Roparje je vodil bivši polkovnik. Iz vlaka so izropali 30.000 pesov. Brzjavne zveze so prekinili. Izpod ruševin zgorelega vlaka so potegnili 30 ogorelih trupel. Zgoreli so vsi vozovi. Roparji so baje vlak napadli, ker so hoteli zajeti generala Ferrarijo. Roparji so zbežali s strojem, katerega so nekaj postaj daleč od kraja svojega napada vrgli z tira. Kasneje so čete zasledovale razbojnike in se je vnela med obojimi cela bitka. Roparji so bili postreljeni.

Burja nosi smrt.

Preteklo sredo je burja strašno divjala po Trstu. Našli so dve stari ženski mrtvi na cesti. Zdravniki so dognali, da ju je burja zadušila. Na korsu Garibaldi je vrgla burja 40 letnega moža ob tla; zadel je s sencem ob kamen in je ostal na mestu mrtev. Take burje že ni bilo 19 let.

MOČI SO JIM OPEŠALE.

Še zavida so zapustili Podgraje in krenili proti Trsteniku v hribe in gozdove. Pol ure od Gomanca (prvih viš vzdu) jih je burja zmagala. T. Martinelli sta padla v cvetu mladih let. Tretji tovariš Laj se je onemogel in obupan vlekel nazaj po kako pomoč, pa je obležal tudi on. Njega so še našli živega, potem ko je 17 ur vzdrl na burji. Premrle so mu roke in noge. Prepeljali so ga na Reko v bolnišnico. Njegova mrtva tovariša so po dolgem iskanju našli pokrita z belim mrtvaškim prtom. Na dan 15. t. m. so ju prenesli v Podgraje in potem v Bistrico, kjer so ju s častjo pokopali. Tudi pri pogrebu jima je tulila burja zadnje pesem.

Bogat princ.

Poročali smo, da je bil v Budimpešti zaprt princ Ludvik Windischgratz kot glavni ponarejevalec denarja. Francoska državna banka ga bo tožila za škodo, katero je prizadel franku. Zato mora madžarska vlada zaseči vse njegovo premoženje. Njegov grad v Sarošpataku je zelo velik in vsebuje milijonske vrednosti. Celotno prinčevino imetje pa cenijo nekateri na 400 tisoč angleških funtov, kar bi zneslo v naših lirah okroglo 50 milijonov.

Ti poznajo zgodovino!

Goriški laški mesečnik «Squille isontine» piše v junarski številki tega leta na 15. strani: Odrešenje naše zemlje je za vedno odpravilo nevarnost, da bi se Gorica poslovenila. Vendar pa gre sedaj za goriško deželo, ki je po izročilih italijanska. V Kanalu, Tolminu, Bovcu, v Vipavi se je še pred 50 leti govorilo italijanski. Ti kraji so bili šele pred kratkim poslovenjeni. Avstrijska vlada ni varčevala s sredstvi za take namene. — Tako piše laški list. Prepisali smo ga, da se bodo Kanaleci, Tolminci, Bovčani in Vipavci malce nasmejali.

Izseljevanje.

V prvih 7 mesecih preteklega leta se je izselilo iz Italije 184 tisoč ljudi; največ jih je šlo v Francijo. V Severno in Južno Ameriko jih je šlo 51 tisoč.

Slovan trpin.

Pred tedni so se po Trstu valile gruče Malorusov iz Besarabije, ki spada pod Rumunsko, čeravno je prebivalstvo po večini rusko. Rusija je zahtevala za tisto deželo ljudsko glasovanje, pa tega liberalne države niso dovolile. Govorili smo z Malorusi in smo se z njimi prav lahko razumeli. Pravili so, da jih Rumuni na vse načine zatirajo, gospodarsko in kulturno. Vse to rodi nacionalizem, ki smo ga mi imenovali hudičevo delo, a nas je «Edinost» zato zavračala in sramotila.

BELEŽKE.

Mali mož na prste stopi... Tetka «Edinost» natakne včasih učenjaške očali in začne slovesno deliti nauke na levo i desno. Hrvatoma je lani priporočala pamet, Slovencem zmernost, Kitajcem miroljubnost, zdaj pa daje papežu nasvet, naj se izreče o narodnem vprašanju. Kaj naj rečemo! Naj gospodje vzamejo v roke Mali Katekizem in našli bodo osnovno katoliško načelo o pravicah narodov. Če želijo pa vedeti, kaj oznanja Cerkev o modernem narodnem vprašanju, naj si ogledajo slovito okrožnico Benedikta XV,

MIHEC: Edinjaškega magnata
Mali list ošlata.
JAKEC: Oko postave brz okrog leti,
in išče sumljive ljudi.

kjer stoji zapisano. «Narodi ne umirajo.» Res, narodi ne umirajo, celo oni narodi ne, ki imajo slepo in gluho guvernantno.

Kako so pisali o Mahničju. Največji sin primorskega Krasa, pokojni dr. Anton Mahnič, kasnejši škof na Krku, je izdajal v Gorici znanstveni list «Rimski Katolik», v katerem je ostro presojal gnile liberalne razmere svojega časa. Kako so mu odgovarjali? Z zmerjanjem. «Slovenski svet», bratec «Edinosti» je pisal o Mahničju leta 1891: «Dr. Mahnič je vse, kar vam je le ugodno: on je «vera», on je «obred», on je doktor bogoslovja, on je filozof, on je literarni kritik, on je ovaduh slovenskih narodnih društev... Njemu je vse dovoljeno, za vse ga hvalijo, spodbujajo, laskajo in plačujejo. On je drag človek za cilje svojih pokroviteljev: za dovršenje polne demoralizacije naroda slovenskega kot najboljšega sredstva k vničenju tega naroda». — Torej ovaduhstvo in plačano izdajstvo so očitali enemu največjih sinov slovenskega naroda, enemu najodličnejših Jugoslovanov. Danes jih mora biti sram, da so tako pisali.

Kaj pa «Edinost»? Leta 1891. je pisala, da je domača duhovščina kriva, ako ljudstvo veruje v copernice. «Slovenec» jo je krepko zavrnil. Potlej se je izgovarjala, da ni mislila vseh slovenskih duhovnikov, ampak — dr. ja Mahničja v Gorici.

Rus ima svoje mnenje. Znameniti ruski politik Litvinov je s Zvezi držav (Društvo narodov) izrekel slabo sodbo. Tako-le jih je okrtal:

«Mi ne smatramo Društva narodov za prijateljsko zvezo narodov, ampak kot krinko za družbo takozvanih velesil, ki si prisvajajo moč, da smejo gospodariti nad malimi narodi. Pristop razorožene in napol od zaveznikov zasedene Nemčije ne more na tem nič spremeniti. Velesile hočejo Nemčijo privabiti v Društvo narodov, da jo izrabijo kot sotrudnico pri izvrševanju svojih protisovjetskih načrtov. Sovjetska vlada, ki smatra neodvisnost in samoodlobo narodov za edino pravo podlago miru, bi z veseljem pozdravila organizacijo, v kateri bi vsi narodi imeli svoje narodne pravice. Društvo narodov doslej ni opravilo še nobene vanj stavljenega nade. Društvo narodov je diplomatska borza, kjer poravnava velesile svoje račune na stroške malih narodov. Sovjetska unija je trdno odločena, da ne vstopi v Društvo narodov.»

Proč z malikom!

Vhod v pristanišče New Yorka je zaznamovan po ogromnem kipu «Boginje prostosti». Sedaj je luteranski pastor Andreas Bard napravil vlogo na ameriško luteransko zvezo, naj se ta poganška boginja odstrani in naj se nadomesti s kipom Kristusa.

Boj za pravice delavcev

V fabrikah pred 60. leti. - Kaj pripoveduje čenik komunizma. - Krščanski socialisti na Angleškem. - Kako so nemški delavci prišli do pravic.

Hudi časi so zdaj za delavca. Draginja je v zadnjih letih zelo narasla, plače so padle. V Brunnerjevih tkalnicah v Podgori pri Gorici zasluži delavka po 8 do 12 lir dnevno; delavci pa večinoma doma sedijo, kuhajo in perejo. Plača znese komaj za moko in krompir. Drugod tudi ni boljše. Ni je velike države na svetu, kjer bi delavstvo bilo tako slabo plačano kot je v Julijski krajini.

Toda vedno ne bo pri tem ostalo. Le pogledjmo za par desetletij nazaj, pa bomo videli, koliko važnih pravic si je združeno, organizirano delavstvo znalo pridobiti tekom let. Če se je mladi, delavski stan znal dvigniti iz sramotnega suženjstva, v katerem je zdihoval še pred pol stoletjem, na sedanjo stopnjo — bo tudi dovolj močan, da kedaj vzame v svoje roke podjetja.

Koliko ur so delali otroci?

Voditelj in učitelj modernega socializma Karl Marks opisuje v svoji knjigi: «Kapital», kakšne so bile delavske razmere na Angleškem krog l. 1860. V knjigi prinaša poročilo sodnika Bruktona, ki pravi: «Delavci, ki so zaposleni v fabrikah za čipke prenašajo grozno trpljenje in bedo, o kateri drugo prebivalstvo nima pojma. Ob 2., 3., 4., zjutraj vržejo 9 do 10 letne otroke iz umazanih postelj in jih prisilijo, da delajo za hlebec črnega kruha do 10. 11, 12 zvečer. In otrokom ginejo udje, postave se jim grbijo, obličja otopijo, da so podobni okameninam, tako da že sam pogled nanje vzbudi grozo».

Delavci zahtevajo 18 urni delavnik.

Sredi mrzle zime so se 15. januarja 1860. zbrali v mestu Notindžemu delavci in so na velikem shodu zahtevali, naj vlada sklene zakon, da odrasli možje ne smejo v fabrikah delati več kot 18 ur na dan. Zakaj takrat so redno morali delati po 20 ur, da celo po 22 ur na dan! Vmes pa so imeli dvakrat po pol ure počitka za kosilo in za večerjo. Smrt je kosila med delavci. Uradni zdravniki so n. pr. ugotovili, da umrje med delavstvom prediinic 40 od sto na jetiki! — Toda grabežljivi podjetniki takratne dobe so se celo tej zahtevi delavcev z vso močjo uprli. Oznanjali so, da bo angleška industrija propadla, če se uvede 18 urni delavnik; stroji bodo morali počivati, — blago iz tujih držav bo cenejše kot angleško blago; — angleške tvornice ne bodo mogle blaga prodajati in zato bodo morale delo skrajšati ali ustaviti. Če se delovni urnik omeji, bo udarjeno delavstvo, ker bo brez posla in kruha. Tako so trdili podjetniki v svoji goreči ljubezni do ubogih delavcev.

Usmilite se delavskih otrok!

Najbolj grozno in nečloveško se je godilo otrokom, ki so delali v fabrikah. Poročila uradnih komisij, ki so pregledovale tvornice, govorijo: «Desetletni dečki delajo tri dni v tednu od 6. zjutraj do 9. zvečer, tri dni pa od 6. zjutraj do 12. zvečer.» — Dečki iz plavžev so izpovedali: «Začenjamo delati ob 3. zjutraj. Zato ostajam čez noč v fabriki. Stanujem pol drugo uro daleč. Spim na dvorišču; pogrnem usnjati predpasnik in se pokrijem z jopico. Delamo do 6. zvečer. — Kaj je moralo postati iz teh ubogih dečkov? Jetičniki, hiravci, rože, ki so vsahnila pred pomladjo. Brez vzgoje, brez tihega zatišja v materinem domu so rastle otroci in v njih žalostno življenje ni posijal ni žarek solnca.

Kako prazna so bila uboga srca teh otrok, kažejo njihove izjave: 12 letni Jeremija Haine pravi: «Kralj je, kdor ima zlato. — Ne vem kje je Angleška». — Janko Morris, 14 leten fantič, pravi: «Sem slišal praviti, da je Bog zemljo ustvaril in da se je vse ljudstvo potopilo, razen enega; sem slišal, da je ta bil majhen tič». Riko Matev, 17 leten, pravi: Hudič je dober mož. Pa ne vem kje živi. Slišal sem govoriti o nekem Kristusu, pa ne vem nič o njem».

Tako je požrešni kapitalizem uničil telesno in dušo zdravje tis tih otrok, pogubljal duše nedolžnih dečkov in deklic, in se rešil od njihove krvi.

Tako ni smelo iti naprej! Pošteni krščanski možja so prvi dvignili glas in zahtevali, naj država prepove kapitalistom izkoriščati in močiti delavske otroke.

Na Angleškem se je dvignila skupina krščanskih socialistov in je odločno zahtevala od vlade, da prepove podjetnikom, rabiti v fabrikah otroke pod 14. letom. Delavske organizacije so soglasno šle v boj za to zahtevo. Dolg in težak je bil ta boj. Najprej so dosegli, da otroci pod 14. letom niso smeli delati več kot dvanajst ur dnevno. Drugi zakon je skrčil urnik za otroke na 8 ur dnevno, potem na 6 ur. Združeni angleški delavci so slednjič dosegli, da je bilo tudi nočno delo za žene prepovedano in da se je tudi skrčil delavski urnik na 12 ur.

Zakonita zaščita delavcev.

Toda dolga leta so se pretekla, predno je delovno ljudstvo postalo tako močno in zavedno, da je moglo izsiliti od vladajoče liberalne gospode nekaj temeljnih pravic.

Na čelu velikega socialnega gibanja, ki je terjalo, naj država s postavami ukroti

kapitaliste in brani pravice delavcev, marširajo nemške delavske množice. Leta 1873. je nemško delavstvo dobilo prvi socialni program. Izdelal ga je veliki delavski škof Ketteler. Že štiri leta pozneje, na praznik sv. Jožefa, 19. marca 1877. je krščanska ljudska stranka vložila v nemškem parlamentu predlog, da se uvede za vse delavstvo 10 urni delavnik, da se prepove otroško delo in nočno delo za delavke. Kapitalistične stranke so začele divjati, ko so čule te predloge. Vihar napadov, obrekovanj in groženj je završal nad krščansko ljudsko stranko. Toda voditelji katoličanov se niso udali. S pomočjo drugih naprednih, socialnočutečih strank so porazili nazadnjaški liberalizem. Izšli so prvi zakoni o delavskem varstvu. Nemško delavstvo je s tem nastopilo zmagovito svojo pot: Priborilo si je temeljnih življenjskih pravic, da more vsaj za silo živeti človeka vredno življenje.

Petdeset let je od tega. Delavski stan se je v tem času zelo okreplil. Žal, da je socialna demokracija razbila delavstvo v mnogo skupin, ker taji in blati vero poštenih delavcev. Toda tudi te bo prešlo. Prešla bo tudi ta doba, ko delavstvo mora paziti, da ne izgubi pravic, ki si jih je pridobilo tekom dolgih bojev. Bliža se čas, ko delavec ne bo več podoben mašini, ki dela v tovarni, ampak bo človek, ki je deležen na delu pa tudi na dobičku in vodstvu podjetij.

Pepo iz Koludrovice.

Nu bejn, buom neprej povedou, kaku je Fakuč v Tomaje zrihtou soje staršinstvu. Kadr jeh je na šelcirplaci obrihtou, jeh je komendirou na opčinskou sejo. Kadr so nuotr pršli, je komenderou: Sedte se! Jen usi suo se useli jen nankar zint se niso upali.

Fakuč drži pridgo.

«Možje! Jest sn brau u «Malem liste», de se je sklicou občni zbor uod posojivence med mašuo jen de nej biu sklican kukr se šika jen druje take reči. Bejn tu je res, ma tu uobenga nč ne briga, orkafiks! jest sn žepan, akramihl! Jen pole je «Mali list» špotou rajnega gasput kanonika Sila; use mu je zrieku, samu človk ne».

Tedej si je an možakar muštace podršau jen je šepnu: «Ma sej jest sn brau

tistu u «Malem liste», ma nigdir nej blu nč slabga od rajnega gasput Silata».

Protesti mora bet!

O de b na blu muož tega rieku! Fakuč je ratou rus ku rak, je zavihuou desni rokov jen zahudičou, de se je use strieslu: «Blu al ne blu, vi buoste podpisal, de je blu, orkafiks! marš h miza, tu je lapeš, jen podpisat! bom vzej pokazou!» Pej so ponižnu pristopli jen se podškripsali adn za drujm, nankar žugnt se niso upali. Pole jeh je Fakuč domu poslou jen tiste cegle je poslou u «Edinost». Pr «Edinosti» so znali, de je u tism ceglici sama laž jen šimfarija, pej se djali: «Če tu prnesemo vele ven, bojo ldje prglhavali naše pisanje jen pisanje uod «Malga lista», pej bojo riekli, de smo mi falotje — zatu počakmo an kjedn, de se ldje ne bojo več spoudli, kaku de je blu u «Malem liste». Rihtik, na deseti dan je poču kanon u «Edinosti». Dor nej več merkou, kej je blu u «Malem liste», se križou, kaku de je muoč taku grdu pisat uod rajnega gasput Silata; kdor je pej merkou, se je smejan Fakuči jen njegovi furbariji.

Taku je Fakuč nazaj zajahou slovenskiga narodnga konja. Sam seb je djau pole, kadr je prebrau soj protest u «Edinosti»: «Bravo, šjor šindako, še si teč, akramihl!».

Naša pošta.

Kozjane. Prejeli smo dopis slovenske kmečke roke, podpisa pa sta dva italijanska. Kdo je prinesel Lahe v Kozjane? Ali ste mislili, da smo v Trstu tako «nazaj s papirji»? Ne se tajiti, fantje, to ni možko, ne pošteno!

Kat. Slov. Izobr. dr. Objava prireditve dospela prepozno.

Knežak, A. S. V tisti zadevi bo težko «Mali list» kaj pomagal. Tudi smo načelno nasprotni takim javnim prošnjam, ker so škodljive za vzgojo mladih ljudi.

Dutovlje. Ako dopis odgovarja resnici, vam je tajnost zajamčena.

Skofije. Zastran nerednega dostavljanja se pritožimo na poštne ravnateljstvu.

Izšel je žepni koledar

VEDEŽ

za l. 1926

dobiva se pri

ŠTOKA - TRST

d. z o. j.

Via Milano 37

in vseh trgovinah po deželi. Cena L. 4.—
Priporočeno po pošti L. 4.80

PODLISTEK

Zločin in kazen

(Nadaljevanje).

II.

Tako je ostala torej Lenc Marija s svojim otrokom pri grbasti Mini, ji pomagala izgotavljati obleke za prvoobhajance in obleke za neveste ter semintja tudi kako mrtvaško obleko.

Dan za dnem, leto za letom je sedela pri šivalnem stroju in izgovorila komaj besedico.

Čemu sploh živi? Nebo in solnce in cvetice in ptički, to, kar druge ljudi razveseljuje, povzročajo ji le bolešč. Mina ji je podarila lepo obleko. Za koga naj se pač lišpa, če je ne vidi njen mož, njen Jože? Dobila je nekaj denarja za svoje delo, vrgla ga je proč, da se je zakotalil po tleh; saj ga ne more pokazati svojemu Jožetu; pogledj, to sem si zaslužila. Na cesti igra svatovska godba, ona pa drda s šivalnim strojem, da ne sliši ničesar; kako se morejo ljudje poročati, če pa je bil odtrgan od svoje žene najboljši mož, kar jih je sploh bilo? Zvonovi vabijo v cerkev. «Pojdi», pravi Mina; «Marija pojdi v cerkev! Moli, žalos na Mati božja te bo potolažila».

«Potolažila? Zame ni tolažbe! Vse je proč! On se ne bo več zbudil».

Zvečer, ko regljajo žabe in se prikaže luna izza hriba, gre vdova vedno po isti poti, po ozki poti za cerkvijo, ki vodi ob zidu, v katerem so železna vratica. Preko poti plešejo strahotne sence križev. V zapuščenem kotu stanuje mrtvi Jože; vse dni, kar jih da Bog, ga obišče. Toda ona ne moli in ne škropi na grob blagoslovljene vode. Sede v vlažno travo in strmi v črni nagrobni križ, dokler je ne polijejo solze. In včasih se vrže preko gomile, izdolbe malo jamico in skrivnostno šepeta noter: «Jože, pridi! Danes ponoči te bom čakala!» — A ne pride, se ne oglasi!

Čemu sploh še živi? Ne more umreti kot on?

Dvoje jo veže na svet. Prvo je ljubezen do otroka. Ljubka kakor angel je deklica, in ima očetove oči, usta in njegov hudomušen nasmeh. Večkrat jo vzame v naročje in jo stiska k sebi, dokler ne zaječi: «Mamica, mene boli!» Tako silno ljubi otroka.

In drugo, radi česar ne more umreti, je njeno sovraštvo napram staremu Roiti.

«Ta človek je prost in svoboden in potuje po svetu; in moj Jože, ki ga je on pogubil, leži mrtev v zemlji! Ali ni več Boga? Ali se ne more zemlja odpreti, da bi ga živega požrla? Ne, ne grem prej k svojemu Jožetu, dokler ne bom videla Roite v črni krsti. Ne, nočem umreti prej!»

Šest let po smrti svojega Jožeta je doživela Marija Lenc prvo veselo uro po toliko žalostnih. Tedaj je povedala Mina, da je gospod pl. Roita bolan.

«Tone mi je povedal, — veš, oni z grada; srečal me je, ko sem nesla v župnišče novo albo. Bolan je menda na umu, milostljivi gospod. Eno leto je bil sedaj v zdravilišču, mlada gospa ga je dala noter. In sedaj ga je zopet vzela ven in pripeljal ga bodo sem na grad. Te dni bo prišel. — Moj Bog, ubogi gospod! Tako bogat, pa vse nič ne pomaga!»

Marija je vrgla delo proč in je skoraj z očmi požrla Mino, ko je tako pripovedovala.

«Umobolen praviš? Ti — sedaj verujem, da je Bog».

«Toda, lepo te prosim!» je pomirljivo rekla Mina.

«Da, seveda, ti me ne moreš razumeti. Ti nisi imela nikdar moža; ne veš, kako je to, če živita dva tako skupaj kot dva golobčka, in nato» — stisnila je roke na valujoče prsi — «pride kuna in ugrabi tvojega golobčka. — Bolan je torej hahaha! Privočim mu. Umre naj!»

«Marija! Marija!» je zavpila prestrašeno pobožna Mina. Bilo je prvič, da je trpeča Marija govorila tako pred njo. — «Marija, ne smeš govoriti tako! To je greh, smrtni greh!»

«Kaj greh — ne morem drugače —»

«Za božjo voljo, bodi pametna! Tu prihaja kočija — joj, gospoda! Bel konj in moder kočijaž.»

Bleda žena je vstala, šla k oknu in gledala preko Mininih ram. Kočija se je pomikala počasi. Lepa dama, s peresom na klobuku in v baržunastem plašču je sedela zadaj na desni, poleg nje star, upognjen mož, težko trpeč, kakor se je zdelo, obema nasproti, na prednjem sedežu drugi gospod, očitno zdravnik.

Marija Lenc je gledala samo starega moža.

«To je on», je mrmjajala. — «Kakšen je! Kakor smrt! To me veseli! Mina, ko bo umrl, potem bom šla zopet v cerkev».

«Moj gospod in Bog, rečem ti, da to ni prav! Tvoj mož nima v večnosti ničesar od tega, če tako grdo govoriš. — Pojdi Marija, ne glej tako, bojim se te».

«Da?» Vdova se je histerično zasmejala. «Ni se ti treba bati. Tebi ne bom storila nič žalega. Toda ko bi imela sedaj pištolo — ta tukaj» — pokazala je na sključenega moža na zadnjem sedežu kočije, ki se je pomikala v smeri proti gradu — «da bi se že moral bati — morilec!»

Voz je zapeljal skozi grajski vhod; Menart, vrtnar in še dva ali trije služabniki so gospodo sploščljivo pozdravili.

«Vse sobe so pripravljene, imeli smo dovolj dela» je rekel vrtnar. «Zelena spalnica za gospodo —»

«Za gospoda Roito» mu je segla milostljiva v besedo, «Ne bova stanovala skupaj. Zame pripravite Goethejevo sobo».

Kaj nam z dežele pišejo

NABREŽINA.

V pondeljek zgodaj je v Nabrežini na naglo umrl g. Franc Gruden, bivši župan, trgovec in gostilničar. V nedeljo zvečer je bil še ves dobre volje med tovariši in vrstniki v gostilni, štiri ure zatem pa že na parah. Udrla se mu je kri, in bil je v trenutku mrtev. Malce je že bolehal, ali tak udarec in tako naglo nepričakovano je prav pretresel vse njegove znanke in prijatelje, najbolj pa njegovo številno družino, ki sedaj neotlažljivo plaka za ljubljenim očetom. Pogreb je bil v torek popoldne. Nepregledna množica in cela vrsta krasnih vencev je bil dokaz, kako ga je ljudstvo cenilo in spoštovalo. Mir njegovi duši! Tako silno udarjeni potrti družini pa naše iskreno sožalje.

KORITNICA NA PIVKI.

Iz naše vasi še ni bilo dopisa. A Mali list vsi radi čitamo. Pa za enkrat se oglasimo v njem tudi mi. — Lanska letina je bila bolj majhna. Krompirja in žita smo pridelali ravno za seme. Sena je za živino, preveč ga pa tudi ne bo, ker naša živina tudi pozimi nima počitka. Vozimo les trgovcem v Bistrico ali pa v Št. Peter. Svojega lesa imamo malo, ker je gozd večinoma že razredčen, zato pa tem bolj marljivo vozimo graščinskega. Plača za voznino je čisto malenkostna, da je komaj za najpotrebnejše reči v hiši; kupiš malo moke, malo tobaka, pa prideš suh domov. — Davki nam delajo skrbi, s čim jih bomo plačevali, ko ni denarja. Če se danes ene vrste davek plača, že pride v kratkem drugi papir v hišo. — Iz trgovine se vidi, koliko nam bi nesla naša «gmajna», ko bi bila zasajena z drevjem. Res je, da imamo velik kos nasajene, a lahko bi imeli še več. V tistih krajih, kamor živina nikoli ne pride, ali pa če pride, ni prosto za pašo, tam bi bilo čisto lahko nasajeno. In po naših senošetih so prostori, koder se nikoli ne kosi; tam bi tudi lahko raste bor ali smreka. In v zimskem času, ko ima vsak kmet bolj čas, bi se tudi lahko kak kamen ven vzel, da bi se lažje kosilo. Vsak kmet, ako ima razum in srce, bo kmetijo svojim potomcem izboljšal. — Ob nedeljah in praznikih so naše gostilne vse polne, se vidi da imajo ljudje denar za alkoholne pijače, s katerimi čas in zdravje uničujejo. Lahko bi se ustanovilo gospodarsko društvo, kjer bi imeli možje svoje pogovore in se posvetovali o gospodarskih rečeh. Fantje bi pa lahko mislili na kakšno kulturno ali pevsko društvo. Saj pevci so dobri, le vodje manjka. Veliko bolj bi bilo pametno imeti cvetoče društvo, kakor polniti gostilne. Za silo bi lahko začeli brez tuje pomoči. Fantje in dekleta, pokažite svetu, da tudi tu visoko pod Snežnikom stoji vrta in napredna slovenska vas!

RICMANJE.

Mali list je poročal v svoji 2. številki o tatvini, ki se je zgodila v naši cerkvi ponoči med drugim in tretjem dnem leta. Da nadomestimo napravljeno škodo, smo nabirali prostovoljne doneske po vasi, pa tudi iz sosednjih vasi so nam dobri ljudje priskočili. Nabralo se je sedaj okroglo 700 lir. Seveda še zdaleč ni dovolj. Radi bi za praznik sv. Jožefa že nabavili nove potrebščine, ako bo mogoče. Zato se usojamo še poprositi vse prijatelje naše romarske cerkve, naj se spomnijo v sedanji potrebi. Marebitni darovi naj se pošljejo na naslov: Cerkevna uprava, Ricmanje. p. Boršt - Moccò.

SEŽANA.

Danes se bom spravil na cerkvene pevce. Naj mi oprostite, ker jih bom grajal, saj jih bom tudi pohvalil kot zaslužijo. Na Božič o polnoči je bila slovesna sv. maša. Cerkev vsa v lučih in natlačena ljudi do zadnjega kotička. Opaziti je bilo tudi mnogo «enoletnikov», to je takih, ki pridejo v cerkev samo enkrat na leto. Na koru so peli latinsko mašo, menda Fil-

ke-jevo. Skladba je jako lepa, peta pa ni bila dobro; vzroka ne vem. Glasove imajo sicer čiste in močne, izkušeni so in tudi vaj so imeli dovolj, kot sem izvedel. Nekateri pravijo, da je tudi kor kriv, ker je tako napravljen, da se pevci ne slišijo med seboj; mogoče da je res. Na Sveti dan ob 10. je bila tudi slovesna maša. Peli so neko jako visoko mašo, menda Gruberjevo. Za tenorje je ta maša jako mučna, a lepa ni tako kakor tista, katero so peli opolnoči. Peli so tudi dve novi božični pesmi, ki se pa ljudstvu nista dopadli; sta preveč tihi in počasni. Nam se dopadejo še tiste stare, ki so se pele še pod organistom Ričelnom. Na Novoga leta dan pa so naši cerkveni pevci pokazali, da znajo tudi dobro peti, samo če hočejo. Če se ne motim, so peli Hladnikovo latinsko mašo. Skladba je lahka in lepo melodiozna; jako lepi so samospevi za soprane in alte, pa tudi enoglasni spevi so prav mogočni. Pevcem in njihovemu vodji vsa čast!

Na praznik sv. Treh kraljev so se tudi dobro postavili. Izvajali so Vodopivčevo «staroslovensko mašo» zelo mogočno. Prijatelj iz Istre, ki se je slučajno mudil pri meni, me je vprašal: «Koliko ih je, ki kantaju». Odgovoril sem mu, da menda dvanajst. Začudil se je: «Bogme, ti kantaju, ko da ih je dvajset četiri!» Krepko grajo zaslužita tenorist Lukman in basist Benko, ker nista hotela peti te lepe staroslovenske maše. Pozneje sem izvedel, da je bil to že tretji slučaj, ko sta tako naredila. Vredna sta eden drugega. — Za zaključek moram se obregnuti še ob tistega nekdanjega avstrijskega narednika, ki se neprestano spreha pa cerkvi med službo božjo.

Eden, ki ljubi petje in red.

OSP.

Govori se o ustanovi nekakega društva ali čitalnice. Tako je razvidno iz govora učitelja Kameranda z dne 3. t. m. Opozarjamo naše predstojnike in starešine, naj stvar poprej dobro premislijo, da nam ne bi v čitalnico hodili časopisi, katerih mi ne razumemo in ki za nas ne pišejo. Ako je g. učitelj tako vnet in požrtvovalen, da nas hoče učiti napredovanja v gospodarstvu, trtoreji itd., je to dobro, a težavno bo šlo, ker je Osp čisto slovenska vas in nima namena, svoj domači jezik postaviti v kot in se drugega poprijeti. Tudi bi se hitreje g. učitelj naučil po naše, nego mi vsi po njegovo. Čudimo se, da se za novo reč zavzemajo domači ljudje, kateri so slovenskega učitelja tožili... Treba je torej novo stvar presojati previdno, da ne bo kaj drugega ven prišlo.

GLEM pri Kopru.

Glem je majhna vas, pa se marsikaj zajemljivega zgodi v nji. Pokopališče imamo pri Sv. Nazariju tako krasno, da kmalu v kapelo ne bo mogoče. Imamo skrbne možje. Most so nam napravili, da po malo dneh nemoremo čez. No pa, kadar bo velika suša, bomo že prišli. Predpust je, plesa pa ne bo, ako ne bo velike sile. Naša dekleta so zelo prijazna do tujcev, za domačine pa nič ne marajo. Se jim bo že utepalo.

ČRNOCIČE v Istri.

V Malem listu je bil dopis iz Praproč, v katerem se mimogrede imenuje tudi naša vas. Dopisnik očita razne napake. Da ne bi kdo mislil, da očitki veljajo tudi nam, se moramo oglasiti. Tu imamo nov pevski zbor mož, fantov in deklet. Na lastne stroške smo popravili in prenovili vaško cerkev. Tudi smo trdni narodnjaki in čitamo razne slovenske časopise: Mali list, Novice, Goriško Stražo, Gospodarski vestnik, Bogoljub, Katoliške Misijone. Naročeni smo tudi na knjige Mohorjeve družbe in Goriške Matice. Torej nismo tako nazaj, kakor bi se utegnili soditi po onem dopisu iz Praproč. Dopisnik očitno ni dovolj poučen o razmerah naše vasi.

SMRJE pri Bistrici.

Dragi Mali list! Ze toliko časa izhajaš in zelo si se nam priljubil, vendar iz naše vasi še nisi novice dobil. Bom pa jaz začel. — Naša vas ni tako majhna, stoji na malem gričku pol ure od državne ceste. Naša dekleta pa vse hvale vredna. Drugod hodijo take po gostilnah, pišejo s fanti pozno v noč in prepevajo italijanske; pri nas pa tega ni. S fanti je pa drugače. — Letino smo imeli bolj slabo kakor druga leta; sena je bilo mnogo, drugo pa se ni obneslo: krompirja komaj za seme, fižola malo več, žita prav malo, jabolk na polovico, češpelj pa «vlih za željo». — Za novo leto je tudi nas prestrašil potres, a hudega ni bilo.

Mlad vaščan.

S KRASA.

Z več krajev se sliši, da volkovi napadajo ljudi. Po Krasu pa je klatil eden na dveh dolgih nogah. Pred kratkim je napadel nekega moža iz Lokve, ko se je vračal iz Motovuna. Ustavil ga je, ga pretepal in gnal v Lokev k fašistom, češ da je pel «bandiera rossa», kar pa ni bilo res. Miličniki so bili pametni, poznajo volka in mu niso verjeli. Napadeni je bil izpuščen. Volk je drugič napadel nekega moža z Misljč in ga pretepel tako, da je moral k zdravniku. Bilo je še več sličnih dogodkov. Ljudje se že niso upali na cesto. Volk je šel na plen tudi po Brkinih. Tam je povezal dvajset ovsenih snopov. Tudi tam je napadel posamezne osebe in jih gonil k miličnikom. Nazadnje je šel v Postojno; tam so boljši lovci; volk jih je dobil po grbi, da leži ves črn. Dobil je, kar je iskal.

MISLIČE v Brkinih.

Tudi pri nas je noveletni potres preplašil ljudi, da so bežali iz hiš na prosto. Nič pa si ni k srcu vzel neki star pijanec in preklinjavec iz sosednje vasi, znan daleč na okoli. Tudi tisti dan je v tukajšnji gostilni bruhal iz sebe smrad; pomagati mu je še njegov hlapec. Tako sta grdo preklinjala, da so ljudje mislili, ko se je začela zemlja tresti, da bi se morala pod njimi odpreti in jih požreti. Isti večer so se ljudje zgrazali nad ostrovskimi dekleti. V sosednji vasi so plesale; ko je prišel potres, jih je gostilničar poslal proč; saj drugače ne bi šle. Skozi našo vas so pripele s fanti in s harmoniko. Tudi na Sv. Štefan je bil ples v isti gostilni; ostrovska dekleta so bila prva tam že zgodaj popoldne in se vračala okrog polnoči s fanti počasi par za parom. Ni so se ustrašile grde in blažne poti, saj bo oče kupil druge šolnčke, ko bo paljal drva na Kozino. — Očetje in matere, predramite se!

CEROVO v Brdih.

Dopisniki Čuka na pal'ci sramote nas cerkvene pevke. Torej jim povemo tako: Vi dopisniki, sram vas bodi, da se s Čukom pečate, ko se držite za izobražene fante. Kam gremo me na sprehod, vam ne bodi mar, ali pa oči skrijte. Če gremo na sprehod, ne hodimo zato, da bi fante iskale, ampak, da zapojemo lepe slovenske pesmi, ne pa kakšne neumnosti.

Cerkvene pevke.

TRDI OREHI

Križanica, katero smo objavili v božični številki, je bil pretrd oreh. Rešitev je poslalo samo Prosvetno društvo iz Livka, katero dobi nagrado 10 lir.

Besede v križanici se berejo, kakor sledi:

Vodoravno: bik, Stritar, plin, Arij, tlak, kmet, slap, Job, alun, uhan, Levec, Oger, pisk, bor, ris, amen, Golar, bič, Pir, Kette. — **Navpično:** SHS, tlak, plan, slap stik, log, Bern, jerob, olv, lik, kit, kita, berač, rt, park, Cir, rima, jelo, tuga, nem, re.

MALI OGLASI

KUPUJEMO in plačamo po najviših cenah drva za kurjavo, oglje, hrastove in bukovne hlode, suha gobe, med, mleko, jajca, maslo itd. — Kmetijsko-trgovsko društvo — Trst, via Raffineria 4.

PRSI SIRUP izkušeno sredstvo proti kašlju, prehladu, navadnim pljučnim boleznim in influenci, za odrasle in otroke. — Lekarna «Pri Odrešeniku» v Il. Bistrici.

REVMASAN, (tekočina ali mazilo) uspešno sredstvo proti trganju v udih in kosteh, proti bolečinam in trganju v plečih in križu in proti revmu. — Izdeluje Lekarna «Pri Odrešeniku» — Il. Bistrica.

DOBER SVET JE ZLATA VREDEN. Proti slabosti in bolečinam v želodcu, slabemu teku in prebavi, grenkosti v grlu, in zaprtju uživajte «GASTRIN» - Lekarna «Pri Odrešeniku» v Il. Bistrici.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Trvdka Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

Dr. A. Grusovin
v Gorici: Piazza Vittoria
(Travnik) v hiši Paternolli
Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.
Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Röntgenološki zavod
PRIMARIJA
Dr. A. de Fiori
— v Gorici —
Corso Vittorio Em. III. 14
Sprejema od 9-12 in od 2-4

Cerkvena umetnost - Dober tisk
NOVA TRGOVINA
ENRICO TOFFOLETTO
TRST, Via del Pesce 4
Velika izbira slovenskih molitvenikov, nabožnih knjig, podobic, svetinj in drugih nabožnih predmetov.
Cerkvena obleka in potrebščine.
KONKURENČNE CENE.

Dr. SANDRO RIZZATTI
SPECIALIST
za boleznii ušes, nosa, grla.
Asistent dunajske klinike.
Sprejema od 11-12 in od 3-4.
GORICA, v. Mameli (v. Scuole) 5.

Privatna klinika
Dr. Cicero
v Postojni
izvršujejo se vse kirurški operacije
vsa električna zdravljenja
Zark X.

Zobozdravniški ambulatorij
TRST, v. Settefontane št. 6
od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure
Ljudske cene.

GOSPODARSTVO

Tarifna borba

Politika se ne dela samo s pisanjem po časopisih, z govori po shodih in državnih zborih, ampak tudi z gospodarskimi ukrepi. Zanimiv je slučaj, ki ga tu na kratko opišemo: Znano je, da je Reka obmorsko pristanišče, katero ne kupčuje za Italijo, ampak za dežele v ozadju; Jugoslavijo, Mažarsko in druge. Ko je bila politična borba za Reko, so si mesto prisvojili Italijani, sosednji Sušak pa Jugoslovani. Nato je začela jugoslovanska vlada z gospodarsko-političnimi ukrepi podpirati svoj Sušak, da je začel procvetati, med tem ko je Reka šla navzdol. Reki je šla na pomoč Italija. Dosegla je v nettunski pogodbi to, da Jugoslavija ne sme postaviti cenejših voznih tarifov za Sušak, nego veljajo za Reko. Z ozirom na dobiček je torej trgovcem, ki z dežele pošiljajo blago k morju, ali ga od morja naročajo na deželo, vseeno, ali gre tisto blago čez Reko ali čez Sušak. Tako je Reka zavarovana proti konkurenci Sušaka.

Jugoslavija je podpisala tisto pogodbo samo za Sušak, ne pa za Split in druga svoja pristanišča. Split je daleč doli na jugu v Dalmaciji. Od Zagreba do Splita je trikrat tako daleč, kakor od Zagreba do Sušaka, od Ljubljane je pa še bolj daleč. Vendar je tekom leta 1925. Jugoslavija dogradila železnico, katera veže Ljubljano in Zagreb s Splitom. Da bi napeljala trgovino proti Splitu, je na novi železnici postavila tako nizke tarife, da je vožnja blaga cenejša iz Splita v Zagreb, kakor s Sušaka v Zagreb, ali pa narobe. Da pošlješ vagon lesa iz Ljubljane na Sušak (ali na Reko), plačaš vožnino 1315 dinarjev, v Split pa plačaš le 1500, a v Šibenik (tudi v Dalmaciji) samo 1420. Pri tem pa pride les že daleč na jug in je od tam morská vožnja za par dni okrajšana in toliko cenejša. Da pošlješ vagon žita iz Beograda na Sušak, te stane prevoznina 4020 dinarjev, iz Beograda v Split pa le 3925, a v Šibenik le 3780. Vagon brzovoznega blaga se pošlje iz Zagreba na Sušak za 7960 lir voznih stroškov, v Split pa za 7320.

Razume se, da trgovci, ki povsod gledajo, kako se bo ceneje skozi prišlo uporabljajo novo cenejšo železnico. Split in Šibenik ter druge jugoslovanske luke bodo vedno več blagovnega prometa po tegnile nase. Sušak bo ostal suh. Po novi tarifi namreč smatra Jugoslavija Sušak za tujo morskó postajo, čeprav je jugoslovanski. Zakaj? Zato, ker je pogodba, sklenjena v Nettunu med Italijo in Jugoslavijo, zvezala skupaj sračo Reke in Sušaka. Obema gredo enake tarife. Jugoslavija se torej ne mora posluževati Sušaka za tarifno borbo proti italijanski Reki. Poslužuje se torej Splita in Šibenika. Naredila je kakor listina, ki se je z nogo vjela v past, pa je nogo odgrizla in rešila ostali život. Sušak bo sicer na slabem, a Jugoslavija bo rešila svojo pomorsko samostojnost s tarifno vojsko na korist Splita.

Iz tega vzgleda tudi vidimo, kako velik pomen ima gospodarska plat v politiki in v razmerju držav in narodov med seboj. Kdor ima gospodarske moči za narekanje, ta lahko političko nosi v žepu.

Cesta iz Bistrice v Brkine,

(Dopis).

Govori se, da bodo delali novo cesto iz Bistrice in Trnovega na Harije, Tomenje, Zajelše in Pregarje. Pri Zemljakovem mlinu da bi naredili nov most čez Reko, da se skrajša daljava.

Jaz vidim stvar drugače. Mislím, da bi bilo bolj primerno, da se cesta spelje čez stari most na Zarečje in potem v dolino Posrtvo tako, da bi ostala vas Brdce na desno, Tomenje in Zajelše na levo, Celje in Prelože na desno. Od Preložkega mejšča bi se obrnila na levo proti Pregarjam in naprej po cesti proti Gabrku, Erjavčam in Tatram.

Ta cesta bi imela sledeče prednosti: 1.) Vse imenovane vasi bi imele samo kratek klanec do ceste, dočim bi po prvotnem načrtu ostale nekateré sploh brez nje. 2.) Po dolini bo lažje speljati cesto zdržema navzgor brez posebno strmih klancev. 3.) Služila bo bolje za izvažanje lesa in oglja, katero ob dobri cesti pridobi večjo vrednost. 4.) Ta črta je že sedaj Brkinom naravna bližnjica v Bistrico. Že sedaj je več prometa po kolo-vozi iz Posrtve na Zarečje, kakor čez Tomenje in Harije. 5.) Harije že tako stoji ob cesti iz Bistrice na Podgrad, torej ni ne izgube.

Op. ur.: To važno gospodarsko vprašanje priporočamo strokovnjakom in prizadetim čimteljem v resen razmislek. Vsako stvarno opombo bomo radevolje priobčili.

Novi tržaški vodovod.

Pisali smo že o načrtu, da se napelje voda v Trst s severne strani Brkinov (iz Padeža). Ta načrt je izdelala družba «Unione Esercizi Elettrici di Milano». Vodovod bi bil združen tudi z električno napravo. Za ves ta načrt je potrebno, da se zavzame tržaška občina, ker ona bi rabila vodo. Podjetje se je že pogajalo z občino, a do sklepa še ni prišlo. Predvsem hoče občina doseči nižjo ceno za kubični meter porabljene vode. V ta namen pa bi morala občina pristopiti k novemu podjetju z delom kapitala. Če pa naj občina vloži v to reč več milijonov, dobiti mora posojilo na dolge obroke. Za to pa mora imeti vladno dovoljenje. Glede tega so sedaj težave. Vlada je namreč svoječasno prepovedala jemati taka posojila na tujem. Trst bi lahko dobil tuje posojilo, a poprej mora dati vlada dovoljenje za to. Če slednjič to dovoljenje pride, se bo počasi začelo delati. O stvari bomo še pisali, zlasti v interesu zemljiških posestnikov v Brkinih.

Draginja v Trstu. Statistični urad je izdal poročilo za november 1925. Bil je najdražji mesec od julija 1920. in dražji kakor november 1924. Njegova številka je 123.72. Koncem leta 1924. je bila številka samo 117.76. — Decembar 1925. pa je bil zopet dražji za 0.41, torej zneso 124.13. Podražilo se je mleko za 10 stotink pri litru, jajca za 10 pri kosu, luč in kurjava za 29 stotink. — Tako vidimo, da gre draginja vedno više, počasi a zdržema.

Podražen tobak. Od 5. januarja je bil razne vrste tobak podražen. Z novim letom imajo tudi občine delež dobička pri tobaku in sicer 5% tistega, kar se prodaja v občini.

Cene po Istri. — Belo vino: Piran 230, Pazin 220, Oprtalj 170-180. — Črno vino: Piran 250, Pazin 240, Oprtalj 180-200.

Semenj v Herpeljah 2. jan. Prignanih volov 42, krav 95, telet 16, konji 4, prašičev 212. — Cena: voli 450-500, krave 415-445, teleta 700 za stot žive teže. Konji 1500-2000. Prašički 80-120.

Semenj v Dutovljah dne 4. jan. Prignanih volov 60, krav 30, telet 17, konj 5, prašičev 45. — Cena: goveda 450-500, teleta 600-700 za stot žive teže; prašički po 100 lir glava.

Semenj v Pazinu 5. jan. Prignanih volov 279, krav 291, telet 37, konji 18, mul 9, oslov 53, prašičev 237, ovac 32, koz 11. — Cena: voli 500-525, krave 480-500, teleta 650-700 za stot žive teže; konji 2500-4000; mule 600-1400, osli 60-520, prašički 60-120, ovce 120-200, koze 100-200 komad.

Po čem je lira?

Dne 13. januarja si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 43.50 L.
za 100 č. kron — 73.30 L.
za 100 fr. frankov 93. — L.
za 100 šilingov — 345. — L.
za 1 dolar — 24.65 L.
za 1 funt — 120.25 L.

Stab. Tip. S. Spazzal - Trieste, C. C. I. 7469

Zobozdravniški ambulatorij
Dr. CICERO - Postojna
sprejema vsak dan od 9-12; 14-18

Vsa dela zajamčena in po ljudskih cenah.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna
TRST - Campo S. Giacomo št. 5
ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

JAKOB ŠULIGOJ

Prvi in edini slovenski urar in zlatar v GORICI
Gosposka ulica 19

Priporočam svojo veliko zalogo vseh vrst ur, zlatnine in srebrnine, vse po nizkih cenah.

ALOJZIJ POVH

URAR IN ZLATAR

piazza Garibaldi 2, I. n. Tel. 3-29

lastna tovarna in delavnica. Prodaja, kupuje, popravlja vsakovrstne predmete. — Korist vsakega je, da se prepriča o cenah.

Kdor rabi

Pohištvo, šivalne stroje Singer in druge potrebščine za stanovanje

naj si ogleda zalogo pohištva

G. BREINER

TRNOVO

pri Bistrici in OPATIJA, predno kupi kje drugje.

ALI PODPIRATE DOMAČA PODJETJA, DOMAČE TRGOVINE OBRTNIKE?

čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.

z veliko premijo, diplomo in zlato svetiljo

Trst via Cappin 5 pri Sv. Jakobu Trst

KADAR KUPUJEŠ ČEVLJE MISLI NA VSE:

- 1.) da bo zdravo za nogo,
- 2.) da bo elegantno,
- 3.) da bo trdno,
- 4.) da bo cena primerna.

FORCESSIN TE ZADOVOLJI V VSEH TOČKAH.

Slovenci! Kupujte samo pri FORCESSINU!

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gosposka ul.) 14

Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice bodisi za obednice

od prav preprostih do najbolj razkošnih

Cene zmerne! Delo trdno!

Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK

VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

Predno prodaste

KOŽE

Kun, lisic, vider, divjih koz in druge divjačine, kakor tudi domačih živali, vprašajte za ceno.

Franc Stres, Kobarid

Zaloga usnja in raznovrstnega obuvala, na drobno in na debelo. Blago prvovrstno; cene take, da se ni bati konkurence.

Katoliška knjigarna

v Gorici (Montova hiša) ima veliko izbiro solskih zvezkov, knjig, šestil, risarskih blokov, ertala, sploh vse solske potrebščine v zelo veliki izbiri.

Prodaja se na drobno in na debelo.

Zobozdravnik

Dr. D. Sardoč

špecialist za ustne in zobne bolezni perfekcioniran na dunajski kliniki

JE ODPRL SVOJ AMBULATORIJ

V TRSTU

Via M. R. Imbriani 16, I. (Prej Via S. Giovanni)

ter ordinira od 9-12 in od 3-7.

Najviše čene plačujem za

KOŽE

kun, zlatic, lisic

dihurjev, vider, jazbecov, mačk, veveric, krtoev, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljatve po pošti